

IZ RADA INSTITUTA ZA CRKVENU GLAZBU

IZVJEŠTAJ S TEČAJA ZA CRKVENE GLAZBENIKE

Institut za crkvenu glazbu KBF-a u Zagrebu i ove je godine, u uskršnom tjednu, od 1. do 4. travnja, organizirao tečaj permanentnog obrazovanja na kojem se okupio velik broj predvoditelja crkvenog pjevanja sa svih strana Crkve u Hrvata, uglavnom časnih sestara. Ima se dojam da broj sudionika na ovom tečaju iz godine u godinu raste.

Tečaj je otvorio i sve sudionike pozdravio Mo Izak Spralja, zamjenik Predstojnika Instituta za crkvenu glazbu i profesor na istom Institutu. On je u uvodnoj riječi naglasio da je glazba vrlo važan faktor odgoja u liturgiji i vjeri djece. Istaknuo je i spremnost Instituta za crkvenu glazbu KBF-a da na sve moguće načine pomogne najmlađima da se što bolje uključe u liturgiju i da postanu aktivni sudjelovatelji.

U ime kardinala Franje Kuharića, sudionike tečaja pozdravio je zagrebački pomoćni biskup dr. Đuro Kokša, koji je odmah na početku rekao da mi kao narod nismo dali evropskoj glazbi onakav doprinos kao u drugim umjetnostima. Razlog tomu, po dr. Kokši, treba tražiti u tome što premalo radimo, a bez upornog i dugotrajnog rada ne postaje se meštar. Dr. Kokša je upozorio da treba ići na izvorišta vjere i evanđelja i tu tražiti nadahnuća za nova stvaranja na liturgijsko-glazbenom području.

Nakon dr. Kokše, skupu se s nekoliko riječi obratio dekan KBF-a u Zagrebu dr. Bonaventura Duda. Po njemu, upravo je znakovito što se pjevački sastanak održava u uskršnom tjednu, kad je Krist slao svoje učenike da evangeliziraju cijeli svijet. On je naglasio da provođenje Koncila tek počinje. Istina, puno je toga što smo učinili, ali daleko je više onoga što nismo učinili na području produbljenja liturgije, a liturgija je nezamisliva bez pjesme. Dr. Duda je istakao važnost glazbenog instituta preko kojega su redovnice našle novo polje svoga rada. Još je dodao, da pjesma za djecu traži književno ruho i da bi trebala izražavati potpun sadržaj. Djeca bi, baš preko pjesme, trebala zavoljeti i uzljubiti vjeru.

Plan i program i ovogodišnjeg tečaja odvijao se po već ustaljenom redu. Sastojao se od jutarnje euharistijske službe, prijepodnevnih predavanja, poslijepodnevnog rada po skupinama i večernjih koncerata. Organizatori su, ove godine, imali namjeru da predvoditeljima crkvenog pjevanja približe repertoar koji bi bio prikladan za djecu. Stoga je tema tečaja glasila: »Glazba kao faktor u liturgiji i vjeri djece«. Kao polaznu točku imali su u vidu crkveni dokument »Direktorij o misama s djecom« (Directorium de missis cum pueris).

Predavanje o Direktoriju s liturgijske strane održao je prof. Marijan Steiner. Ovaj je dokument zbirka načela i naznaka koji su usmjereni na kreativnost djece, ali uvijek sa zadatkom da oblikovanje mise s djecom nikada ne bi smjelo značiti stvaranje djetinjaste mise. Prof. Steiner je istakao da nije u duhu ovog dokumenta da se stvaraju odvojene grupe. Nije dobar ni naziv »Misa za mlade« ili »Misa mladih«, jer djeca i mladi su uvijek samo dio liturgijske zajednice. Direktorij sugerira da se djeci namijene razne službe i zadaće na euharistijskom slavlju. Djeca, na

primjer, mogu pripremiti prostor za celebraciju, pripremiti kalež, patenu, vodu i vino, ali da to uvijek bude s nutarnjim sudjelovanjem. Mogu se formirati i procesije u kojima će djeca nositi knjigu evanđelja, svijeće, vatru, križ i slično. Predavač je naglasio da crkva nije kino dvorana, već sveto mjesto i treba stalno ići za tim da se sačuva sakralnost prostora, znakova, simbola i glazbe. Liturgija traži općenitost; treba da svi sudjeluju, i djeca i roditelji, jer nije dobro iz kršćanske zajednice izvlačiti pojedine grupe (djecu, mlade, studente) i stvarati od njih geto.

Večernji koncert prvog dana tečaja s djelima Vinka Jelića, povodom njegove 350. obljetnice smrti, održao je *Collegium pro musica sacra*. Koncert je održan na Institutu za crkvenu glazbu. Prije samog koncerta, naš poznati muzikolog dr. Lovro Zupanović uveo nas je u svijet Vinka Jelića. Ukazao je i na moguće veze Vinka Jelića sa zemljakom Ivanom M. Lukačićem. Na koncertu su izvedene slijedeće Jelićeve skladbe: »Oculi tui Deus«, »Quae est ista«, »Probasti Domine«, »Sancti et justi«, »Ricercar primo«, »Ricercar quarto«, »Cantate Domino«, »Bone Jesu« i »Virgo Prudentissima«. Nastupio je Mješoviti zbor i Zenski zbor CPMS-a, zatim mali instrumentalni orkestar te solisti: Darija Hreljanović, sopran, Cecilija Pleša, alt, Matiša Rajčić, bariton i Mario Penzar, orgulje. Zborom i malim ansamblom ravnala je s. Imakulata Malinka. Slušatelji su uživali u lepršavoj Jelićevoj baroknoj glazbi.

Drugog dana slušali smo predavanje pod naslovom »Iskustvo skladatelja u stvaranju za djecu«. Predavač je bio iskusni zagrebački pedagog i skladatelj za djecu. On je u svom predavanju najprije prikazao historijat dječje glazbe. Već su stari Grci, naglasio je on, davali glazbi veliko značenje u formiranju lika svakog čovjeka, a posebno mladih, a sam Platon je govorio da će država biti bolja, ukoliko bude bolja glazba. Kršćanstvo od početka uvodi i djecu u liturgiju. Već u 10. stoljeću, opat Adlen vodio je posebnu brigu o pjevanju djece u Parizu, a dobro je poznato da su dječjački glasovi dugo vremena u vokalnoj polifoniji zamjenjivali soprane i alte. Za Lukačićev motet »Ex ore infantium«, iz zbirke *Sacrae Cantiones* iz 1620. godine, nema naznake tko ga izvodi, već se podrazumijeva da ga pjevaju dječji glasovi. Predavač je ukazao i na nekoliko svojih vrlo uspješnih i rado pjevanih dječjih pjesama. Sam skladatelj izbjegava dur tonalitet i uglavnom se kreće u starim modusima.

Koncert drugog dana tečaja priredili su slušatelji Instituta za crkvenu glazbu. Bila je to njihova godišnja produkcija. Steta što je dvorana u ovim prilikama redovito premalena. Mnogi su slušatelji ispunili dugi hodnik pred dvoranom (pa i izvjestitelj s ovog tečaja) i svim silama napinjali uši ne bi li mogli slijediti točku za točkom. Sve skupa je trajalo predugo — bilo je 25 točaka. Možda bi ipak trebalo učiniti selekciju čime bi se izbjegao predugačak program u pretijesnoj dvorani. Opći je dojam da je izvedba na ovogodišnjoj produkciji bila vrlo kvalitetna i zrela, puno bolja nego prošlih godina. Zasluga je to i profesora i studenata na Institutu za crkvenu glazbu.

Predavanje pod naslovom »Djeca i euharistija« održao je, zanosno i oduševljeno, pomoćni banjalučki biskup dr. Franjo Komarica, najmlađi među biskupima hrvatskog jezičnog područja i, bez sumnje, li-

turgijskoj glazbi najodaniji među našim biskupima. Na početku je rekao da smo braća i sestre, jer zajedno pjevamo. Liturgija Crkve treba biti u središtu kršćanskog života. Kao što iz liturgije izvire sva snaga Crkve, u liturgiju isto tako mora i uvirati sva aktivnost Crkve. Liturgijska reforma, naglasio je dr. Komarica, još nije pravo ni započela. Tek je završena predfaza. Za djecu treba vrijediti isto pravilo kao i za odrasle: aktivno, svjesno i plodno sudjelovati u otajstvu našega spasa. Koncil predviđa da se što više sudionika aktivira u liturgiji. Biskup Komarica je spomenuo da je već u početku i Institut za liturgijski pastoral, kojem je svrha da objedini katehizaciju, pjevanje i izdavanje liturgijskih knjiga. Upravo bi taj Institut trebao biti promotor crkvene glazbe u našim biskupijama. Svi smo pozvani, završio je dr. Komarica, da radosno i oduševljeno slavimo Boga pjesmom i svirkom.

Kao nadopunu ovim glazbeno-liturgijskim predavanjima, jedan umjetnik iz Zagreba govorio je sudionicima tečaja o interpretaciji liturgijskih tekstova kod djece. On se u svom predavanju osvrnuo na elemente koji su prijeko potrebni za prijenos vjerske poruke. Bilo je riječi o dikciji, melodioznosti, vibraciji, akcentuaciji, tempu, disanju, intenzitetu i impostaciji glasa. Nije dovoljno lijepo i točno govoriti, rekao je predavač. Potrebno je iznijeti i izraziti sve sadržaje poruke svetopisamskog teksta. Treba čitati na taj način da se čuje i da se razumije, jer uvijek se nekome čita i govori. U svemu treba doći do izražaja mjera dobrog ukusa.

Sudionici tečaja prisustvovali su treće večeri vrlo zapaženom koncertu prof. Anđelka Klobučara, na orguljama Franjevačke crkve na Kaptolu. Mo Klobučar izveo je najprije Franckov trostavačni *Koral u h-molu*, u kojem je došlo do izražaja bogatstvo zvuka, registracije i boje, a potom i Franckov *Preludij, fugu i varijacije u h-molu*. Nakon Francka, bio je pravi užitek slušati *Propovijed pticama sv. Franje* od F. Liszta. U cijeloj je kompoziciji, od takta u takt, od pianissima do fortissima jako zamjetljiv ptičji cvrkut i pjev, iznijansiran i iscizeliran, donijet u iskonskoj čistoći i ljepoti kao da nam dolazi iz jednog drugog svijeta. Muzički govor O. Messiaena, francuskog skladatelja i orguljaša, sav je prožet mistikom. Prof. Klobučar izveo nam je Messiaenovo orguljsko djelo *La Nativité du Seigneur*. U I. stavku — Isus prihvaća utjelovljenje i trpljenje — prisutna je jaka gradacija, u II. stavku hod Mudraca je dočaran jednoličnim ritmičkim obrascem, a razigrani treći stavak — Bog je među nama — sa zvukovnom raskoši i bogatstvom podsjeća na aktivnu Božju prisutnost među nama. Bog uvijek stvara nova i divna djela. Peta i posljednja točka Klobučarova koncerta bile su *Litanije* od J. Alaina. Djelo je to puno elementarne snage i ljepote, a kao takvo i zazvučalo je u izvrsnoj interpretaciji Mo Klobučara.

Za sva četiri dana trajanja tečaja sestre su imale pjevanu euharistijsku službu u 8 sati ujutro u bogoslovnoj kapeli na Kaptolu. Za liturgiju su se pripremale posebnim probama koje su predvodile s. Imakulata Malinka i s. Cecilija Pleša. Bila je to uistinu raspjevana jutarnja liturgija koja uzdiže i dušu i srce k vrednotama koje ne tamne i ne zalaze.

Na završnoj sjednici, zadnjeg dana tečaja, dodirnuti su mnoga pitanja. Bilo je govora o organizaciji »Zlatne harfe«, koja je prve godine bila zamišljena kao natjecanje, a odsad će to biti samo pokrajinska

smotra. Najbolje radove organizator bi snimio na kasetu, ali prije snimanja tekst bi svakako trebao doći pred Liturgijsko vijeće Biskupske konferencije, ukoliko pretendira postati liturgijska pjesma. Veliki je problem u svemu tome pomanjkanje vrijednih liturgijskih tekstova. Sudionici su se opredijelili da tema slijedećeg tečaja bude »Mladi i glazba«. Za vrijeme tečaja sestre su imale prigodu obnoviti svoj repertoar nabavkom novih notnih izdanja »Sv. Cecilije«.

Ukratko, i ovogodišnji tečaj permanentnog obrazovanja crkvenih glazbenika svojim je programom i radom zadovoljio preko 130 sudionika koji djeluju na liturgijsko-glazbenom području u našoj Crkvi. On se već dobro uhodao i omasovio kad je riječ o časnim sestrama, ali je šteta što na ovakvim skupovima nema svećenika, konkretno župnika, koji u velikoj mjeri »kroje« sestrama program pjevanja, iako čak i ne moraju biti u dobrim odnosima s uhom i sluhom. Tečaj je zaključen, baš u podne, uskršnom pjesmom »Kraljice neba«, a potom srdačan stisak ruke i Doviđenja do idućeg Emausa!

AKS

BOŽIĆNI POPUST NA PJESMARICU »PJEVAJTE GOSPODU PJESMU NOVOU«

Božićni popust od 25% na dionice pjesmarice »Pjevajte Gospodu pjesmu novu« vrijedit će od 1. XII. 1986. do 31. I. 1987. g. Od 31. I. 1987. cijena će biti 500 nd. U isto vrijeme partitura iste pjesmarice kojoj je sada cijena 11.000 nd. bit će 9.000 nd. To je posljednja prigoda da se pjesmarica može kupiti za 300 odnosno 9.000 nd. Tko ne bi tu jedinstvenu priliku iskoristio?! Vjeroučitelji, voditelji liturgijskog pjevanja, pjesmarica u rukama vjeroučenika i svih vjernika bit će velika pomoć u liturgijskom rastu vjernika svih uzrasta.

Narudžbe prima: INSTITUT ZA CRKVENU GLAZBU, 41000 Zagreb, Kaptol 29.

SVEČANA PODJELA DIPLOMA

Studenti i profesori jednako radosno dočekuju svršetak akademske godine. Nakon napornog rada u protekloj godini jedni i drugi željni su zasluženog odmora. Ali prije rastanka trebalo je obaviti svečani završni čin: podjelu diploma.

Po običaju dijeljenje diploma na Institutu za crkvenu glazbu KBF bilo je 28. VI. Ovogodišnje diplomirane studente najprije je pozdravio v. d. predstojnika Instituta mo Izak Špralja. Zatim je govorio dekan Kat. bogoslovnog fakulteta dr. Bonaventura Duda. Poslije govora iz ruku dekana diplome crkvenih glazbenika primile su: Mara s. Kristina Cenkovič, Marta s. Damjana Kovačević, s. Slavica Kožul, Ljubica s. Antonija Matić, Luca s. Nedjeljka Milanović-Litre, i s. Kata Rukavina.

Svjedodžbe Subotnje škole za orguljaše primile su: Terezija Bedeković, Iva s. Anka Cvitković, Marija s.